

Усов Г.А., аспірант,

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

(м. Харків)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ВУЗІ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню професійної підготовки майбутнього вчителя в системі висококваліфікованих кадрів з вищою освітою. Найважливішою ланкою системи загальнопедагогічної професійної підготовки вчителя розглядається педагогічна практика.

Ключові слова: професійна підготовка, вчитель, педагогічна практика, освіта.

Постановка проблеми. Професійна підготовка майбутнього вчителя в процесі освіти – найважливіша функція існування й розвитку людського суспільства [1]. Важливе місце в системі підготовки висококваліфікованих кадрів дослідники відводять професійній підготовці фахівців з вищою освітою. Від неї залежить виховання всього підростаючого покоління. Найважливішою ланкою системи загально педагогічної професійної підготовки вчителя є педагогічна практика. Вона є сполучною ланкою між теоретичним навчанням майбутніх вчителів і практичною діяльністю молодого фахівця. Оскільки вуз є останньою інстанцією перед вступом майбутнього фахівця-педагога на самостійний професійний шлях, то важливість професійно-практичної підготовки його в стінах інституту важко переоцінити. Тому серед проблем підготовки педагогічних кадрів у Вузі значною гостротою виділяється проблема їхньої професійної підготовки

Актуальність дослідження цієї проблеми полягає в ряді положень. Її соціальний зміст пов'язаний із загальним курсом країни на більш інтенсивний, прискорений розвиток нашого суспільства й великої значимості праці педагога-професіонала в справі освіти підростаючого покоління, з ліквідацією педагогічних і економічних “витрат” суспільства на тривалу адаптацію починаючого фахівця до умов самостійної педагогічної діяльності.

Практико-педагогічна вага зазначеної проблеми пов'язана у повноцінному забезпеченні зростання професійної готовності фахівців з ФК у стінах Вузу, ефективному формуванню професійно значимих знань, умінь й навичок у період навчання, які лежать не тільки в основі успішного оволодіння знаннями, але й в основі професійно-практичної підготовки до майбутньої педагогічної професії, визначають критерії досягнення освітньо-виховних цілей і завдань підготовки майбутнього фахівця.

Важливість рішення поставленої проблеми виходить і з того, що зростає роль особистості фахівця, його професійної готовності в період ринкових відносин і гуманізації у всіх сферах діяльності людей. Швидкі темпи розвитку науки й техніки, ріст потоку наукової інформації, збільшення можливостей підвищення загальної культури, розвитку духовних потреб дозволяє поглибити, актуалізувати діяльну активність, самостійність особистості, реалізувати її творчий потенціал. Вимога ж поліпшувати роботу по підготовці кадрів у практичному аспекті було й залишається важливим і актуальним за всіх часів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної підготовки вивчаються такими сучасними педагогами як О.А. Абдуліна, Н.Н.Згрязкіна,

В.П.Беспалько, Ю.Г.Татур, Н.В.Кухарев, Г.В. Степановою, М.М.Рибоковим, І.А.Бутенко, М.М.Боген, А.А.Поляковим, і багатьма іншими. У роботах цих і інших авторів, зокрема відзначається, що сучасний стан підготовки педагогічних кадрів у вузах країни, глибина й темпи перетворень у вищій школі не відповідають потребам суспільства на нинішньому етапі його розвитку. У них розкриваються діалектичне протиріччя між досягненнями вищої школи і її можливостей і потребами суспільства в ній у цей період, дозвіл якого є головним завданням вузівської педагогіки.

Дослідник підготовки педагогів О.А.Абдуліна пише: “Головним недоліком підготовки нинішніх випускників є розрив між теоретичними знаннями й навичками їхнього практичного використання, звідси слабе володіння практичними вміннями й навичками” [1].

Е.П.Белозерцев також вважає, що “у професійній підготовці випускників педагогічних навчальних закладів, є наступні недоліки: невміння застосовувати знання в конкретній педагогічній ситуації, відсутність навичок вивчення школярів і налагодження з ними контактів”[2].

О.А. Абдуліна та Н.Н. Загрязніна пишуть: “...у ході педагогічної практики з’являється можливість виявити себе, чи правильно обраний життєвий шлях, чи відповідають особистісні якості вимогам педагогічної професії, з’ясувати, чи любиш ти дітей : починається процес професійного самовиховання”[5].

Н.Е.Шуркова вважає, що “...практика дуже важлива ланка в професійному зростанні фахівця. Ця ланка передує не посередній практиці, а є елементом між досліджуваною теорією й практичною діяльністю молодого фахівця”[4].

Е.П.Белозерцев, що досліджував підготовку вчителя вважає, що “...у цей час випускники педвузу не володіють повною мірою ні одним з наступних найбільш узагальнених думок: виявити ступінь сформованості особистості й колективу, ставить конкретні завдання подальшого розвитку особистості, відбирати необхідні засоби для рішення поставленого завдання, оцінювати отриманий результат засвоєння знань, розвитку особистості” [2].

У корінній зміні бідує вся система семінарських, лабораторно-практичних занять і практикумів. Головним їхнім призначенням повинно стати застосування знань у практичній діяльності. Аналіз навчальних планів педагогічних вузів, проведений Е.П. Белозерцевим, показав, що динаміка бюджету часу ілюструє посилення теоретичної підготовки студентів проти практико-діяльної за останні більш ніж 20 років.

Формулювання цілей статті. Мета нашої роботи полягає у виявленні реального стану професійної готовності майбутнього вчителя з фізичної культури на всіх етапах його становлення в умовах вузу. Дослідження характеру й структури професійної готовності викладачів .

Результати роботи. Відомо, що вирішальною фігурою перебудови всієї системи освіти є вчитель, викладач, а тому питома вага його практичної підготовки, професійної підготовки до педагогічної діяльності, як невід’ємної частини в оволодінні студентами ґрунтовними практичними вміннями й навичками, здобуває особливу значимість у перспективі їх майбутньої педагогічної праці. Для педагога найважливіша ланка його професійної діяльності полягає в практиці виховання, навчання й розвитку підростаючого покоління. Для майбутнього вчителя елементи цієї діяльності повинні проявлятися в реальній практиці вже в стінах вузу, хоча б на елементарному рівні. І чим раніше майбутній фахівець почне застосовувати одержувані знання, тим більше в нього можливостей для вдосконалювання, підвищення рівня своєї професійної готовності, кваліфікації, для оволодіння педагогічною майстерністю. Виховання й утворення людини невіддільно від її

практичної участі у творчій праці на благо народу. Введення в навчально-виховний процес вузу системи практичних знань, завдань, ситуацій, проблем дозволяє формувати, відпрацьовувати в студентів практичні вміння й навички, необхідні їм у їхній подальшій роботі, опановувати основними педагогічними функціями. Отже, першочерговим завданням підйому якості підготовки педагогів, предметом особливої турботи у вузівському навчально-виховному процесі повинно стати застосування в роботі таких активних засобів, форм, методів, прийомів роботи із професійної підготовки студентів, як моделювання виробничих і практичних ситуацій, ділові ігри тощо, які відповідали б завданням ефективного формування професійно значимих умінь і навичок у майбутніх учителів. Тому, кожна мить перебування студентів у стінах вузу повинна бути спрямована, націлена на придбання майбутньої спеціальності, на перетворення в практичну діяльність в інституті знань, які студенти отримують. Тому що задатки особистості розкриваються, формуються, розвиваються, реалізуються тільки в практичній діяльності, завдяки їй. Тільки в діяльності відбувається виявлення й розвиток здібностей людини як соціальної одиниці” [7.6].

Вивчаючи проблеми професійної підготовки майбутніх учителів у вузі, дослідники звертають свою увагу на ті форми знань, які сприяють формуванню практичних умінь і навичок. У першу чергу це стосується до навчальної практики. Учбово-практична діяльність – це процес вирішення практичних завдань, направлених на виконання практичних завдань по теоретичних дисциплінах, що вимагає застосування теоретичних знань на практиці. Це положення учбово-практичної діяльності відзначається й у публікаціях учених.

Список використаних джерел

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования. – М.: Просвещение, 1990. – 141 с.
2. Белозерцев Е.П. Подготовка учителя в условиях перестройки. – М.: Педагогика, 1989. – 208 с.
3. Жданов И.А. Адаптация и прогнозирования деятельности. -Изд. Казанского Уневерситета, 1991.
4. Калинин М.И. О воспитание и обучение. (Избранные статьи и речи (Подг.И.И.Болдырев). – М.: Учетдгиз, 1957. – 344 с.
5. Абдуллина О.А. Загрязкина Н.Н. Педагогическая практика студентов: Учебное пособие для студентов пединституттов. – 2-е изд. перераб. и допол. – М.: Просвещение, 1989. – 175 с.
6. Леонтьев Л.А. Деятельность, сознание, личность. – 1987. – 304 с.
7. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – В 2т. – М.: Педагогика, 1989. – 816 с.
8. Мамигонова Т.А., Мамигонов Г.В. Педагогическая игра в системе формирования навыков самостоятельной работы студентов. – Казань, 1988. – 144 с.
9. Решетень И.Н. и др. Деловая игра в подготовке специалистов по ФК и С: Метод. разработ. – М.: ГЦОЛИФК, 1983. – 38 с.

Annotation. The article is devoted research of professional preparation of future teacher in the system of highly skilled shots with higher education. By the major link of the system in general lines pedagogical professional preparation of teacher pedagogical practice is examined.

Keywords: professional preparation, teacher, pedagogical practice, education.

Отримано 26.09.2009 р.